

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma

Vuosille 2025-2029

Ehkäisevä päihdetyö osana Loimaan kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä

- Kuntalain (410/2015) mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä
- Ehkäisevä päihdetyö on osa kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä sitä koskevaa suunnittelua ja raportointia (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015, 5 §)
- Loimaan kaupunkistrategian yhtenä tavoitteena on kaupunkilaisten hyvinvointi ja osallisuus
- Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman 2025-2029 keskeiset painopisteet ovat:
 - **Fyysinen kunto ja elintavat**
 - tuemme terveellisiä elintapoja
 - edistämme työ- ja toimintakykyä
 - **Mielenhyvinvointi ja osallisuus**
 - tuemme mielen hyvinvointia ja edistämme osallisuutta
 - **Arjen ja lähisuhteiden turvallisuus**
 - vahvistamme arjen ja lähisuhteiden turvallisuutta
- Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma liitetään osaksi Loimaan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa
- Ehkäisevä päihdetyö on osa Loimaan hyvinvointityön rakenteita. Työtä edistävät Hyte –työryhmä aikuisväestön osalta ja
- opiskeluhuollon työryhmä lasten ja nuorten osalta. Sivistyslautakunta on vastuutaho ennalta ehkäisevän päihdetyön osalta
- Keskeisenä tehtävänä on varmistaa, että ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan eri hallinnonaloilla hyviksi todetuilla käytännöillä ja tutkituilla menetelmillä sekä seurataan päihdeoloja

Sisällys

- Ehkäisevä päihdetyö osana Loimaan kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä
- Mitä on ehkäisevä päihdetyö?
- Ehkäisevä päihdetyö lyhyesti
- Ehkäisevän päihdetyön vastuutahot
- Ehkäisevä päihdetyön käytännöt kaupungin palveluissa

*Juuret maassa,
katse tulevassa!*

Mitä on ehkäisevä päihdetyö?

- Kuntien ehkäisevää päihdetyötä ohjaa Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015)
- Ehkäisevä päihdetyön (EPT) tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää alkoholin, huumeiden sekä nikotiinituotteiden käyttöä sekä ongelmallista rahapelaamista sekä niistä aiheutuvia haittoja. Alkoholista, tupakasta, huumausaineista ja rahapelaamisesta aiheutuvat terveydelliset ja sosiaaliset haitat kohdistuvat käyttäjiin itseensä, heidän läheisiinsä, muihin ihmisiin sekä koko yhteiskuntaan
- Ongelmakäytöstä aiheutuvien välittömien ja välillisten haittojen hinta on suuri sekä inhimillisesti että julkisen sektorin kuluissa mitattuna
- Toimivilla kysyntään ja tarjontaan vaikuttavilla menetelmillä voidaan ehkäistä ja vähentää päihteiden käytön aiheuttamia haittoja
- Haittojen vähentäminen edistää myös väestöryhmien välisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista
- Ehkäisevän päihdetyön tarkoituksena on kehittää puitteita päihteettömälle elämälle ja ohjata kuntalaisia päihteettömyyttä tukeviin valintoihin

Ehkäisevä päihdetyö lyhyesti

Kohderyhmät	Koko Loimaan väestö – myös he, joiden päihteiden käytöstä ja rahapelaamisesta ei ole aiheutunut huolta. • Koskee kaikkia ikäryhmiä
Miten	• Vahvistamalla suojaavia tekijöitä • Mahdollistamalla hyvinvointia edistäviä valintoja • Tukemalla sosiaalisia suhteita ja vanhemmuutta • tarjoamalla mielekästä tekemistä • Vahvistamalla mielen hyvinvointia tai ehkäisemällä yksinäisyyttä sisältää • yleisen ehkäisyn ja riskiehkäisyn • Varhainen puuttuminen päihdekokeiluihin ja tiedon tarjoaminen päihdepalveluista
Vastuutahot	Ehkäisevä päihdetyö on monialaista yhteistyötä Vastuu ehkäisevästä päihdetyöstä jakautuu kaupungin kaikille toimialoille • Varsinais-Suomen hyvinvointialue, Varha • Poliisi • Seurakunnat • Yhdistykset ja järjestöt • Aukkaat • Paikalliset elinkeinotoimijat • Valvontaviranomaiset

Ehkäisevän päihdetyön vastuutahot

	Tehtävät	Vastuutaho
Kansallinen taso	Johtaa ehkäisevää päihdetyötä valtakunnallisesti. Vastaa sen kansallisesta kehittämisestä ja ohjauksesta	Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL)
Alueellinen taso	Tukee ja ohjaa kuntien työtä sekä valvoo vastuullista alkoholin myyntiä ja anniskelua. Koordinoi alueella tehtävää lakisääteistä monialaista ehkäisevää päihdetyötä ja tarjoaa asiantuntijatuken kaupungille lakisääteisen tehtävän toteuttamiseksi.	Lounais-Suomen aluehallintovirasto Varsinais-Suomen hyvinvointialue (Varha)
Kuntataso	Toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana toimielimenä. Monialaisen ehkäisevän päihdetyön koordinointi. Varmistaa, että ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan eri hallinnonaloilla hyviksi todetuilla käytännöillä ja tutkituilla menetelmillä. Asukkaiden päihteen käytön ja päihdehaittojen seuranta. Alueen päihdetilanteesta viestiminen ammattilaisille ja kuntalaisille. Ehkäisevän päihdetyön poikkihallinnollinen koordinointi ja alueelliseen EPT-verkoston yhdyshenkilö.	Sivistyslautakunta Opiskelu- ja nuorisohuollon työryhmä HyTe-työryhmä Ennaltaehkäisevän päihdetyön vastuhenkilöt: Lapset ja nuoret: nimetty nuorisotyöntekijä Aikuisväestö: Työllisyyspäällikkö Ikäihmiset: hyte-koordinaattori

Ehkäisevä päihdetyön käytännöt kaupungin palveluissa

Ehkäisevä päihdetyö varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

- Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista, edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä
- Lasten kanssa opetellaan tunteiden tunnistamista ja nimeämistä, vuorovaikutus- ja sosiaalisia taitoja sekä siisteyden, liikkumisen, ruokailun ja levon merkitystä. Lasten kanssa pohditaan terveyttä ja hyvinvointia edistäviä ja haittaavia tekijöitä
- Turvataitokasvatuksella edistetään lasten valmiuksia suojella itseään turvallisuutta uhkaavissa ja hämmentävissä kiusaamisen, alistamisen, väkivallan ja ahdistelun tilanteissa. Se ohjaa lapsia kertomaan huolistaan luotettavalle aikuiselle
- Lapsen kasvua tuetaan tiiviissä yhteistyössä perheiden kanssa ja tuetaan huoltajia heidän kasvatustehtävässään tarvittaessa myös moniammatillisesti
- Päihteettömyyttä edistetään kohtaamisissa lasten huoltajien kanssa, varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa ja vanhempainilloissa
- Koulutettu varhaiskasvatuksen henkilöstö osaa tunnistaa tuen tarpeen, ottaa sen puheeksi perheen kanssa ja ohjata perheen tarvittavien palveluiden piiriin
- Varhaiskasvatuksessa on ohjeistus niihin tuonti- ja hakutilanteeseen, joissa hakijan arvellaan olevan päihteiden vaikutuksen alainen

Ehkäisevä päihdetyö kouluissa

- Koulu- ja opiskeluyhteisö mahdollistaa lapsille ja nuorille kasvun tuen sekä terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön.
- Oppilaitosten henkilöstö sekä koulunuorisotyöntekijä tekee yhteistyötä kotien kanssa ja tukee heitä kasvatustehtävässä.
- Opetuksessa on tarjolla oppimisen ja hyvinvoinnin tukitoimia, jotka osaltaan ehkäisevät syrjäytymistä.
- Kouluhyvinvointia tuetaan esimerkiksi opiskeluhuollon yhteisöllisellä toiminnalla kouluviihtyvyyden, kouluun kiinnittymisen ja yhteisöllisyyden edistämiseksi.
- Oppilaille /opiskelijoille tarjotaan työkaluja arjen ja mielen hyvinvoinnin sekä elämänhallinnantaitojen vahvistamiseen.
- Tarvittaessa oppilas/opiskelija voidaan ohjata yksilöllisiin opiskeluhuoltopalveluihin.
- Opiskeluhuollon suunnitelmaan sisältyy tieto koulujen päihdeohjelmasta ja puuttumismalleista.
- Kouluilla ja oppilaitoksissa puututaan matalalla kynnyksellä ja suunnitelmallisesti oppilaiden/opiskelijoiden päihteiden käyttöön.
- Päihdekasvatuksessa tehdään yhteistyötä sote-ammattilaisten, järjestöjen (mm. Ehyt ry) ja poliisin kanssa. Kouluilla on käytössä 5.-9.-luokkalaisille kohdennettu päihde- ja laillisuuskasvatusmateriaali, joka sisältää aiheeseen liittyvää oppituntimateriaalia.

Ehkäisevä päihdetyö nuorisopalveluissa

- Nuorisotyö tarjoaa nuorisolähtöistä avointa, matalan kynnyksen toimintaa, jonka parissa nuoret voivat viettää aikaa vapaamuotoisemmin tai ohjatusti sekä yksilö- ja ryhmätasolla.
- Kohdennettu nuorisotyö on räätälöityä, nuoret huomioon ottavaa suunnitelmallista palvelua, jossa ehkäistään nuorten syrjäytymistä, tuetaan nuoren kasvua ja arjen hallintaa.
- Jalkautuva nuorisotyö on nuoria kohtaavaa nuorisotyötä siellä missä nuoret kokoontuvat ja viettävät vapaa-aikaansa omaehtoisesti.
- Nuorisotyöntekijät seuraavat nuorisokulttuurissa tapahtuvia ilmiöitä, jotka huomioidaan omien palveluiden suunnittelussa ja käytännön työssä. Ajankohtaisia asioita ja ilmiöitä otetaan puheeksi nuorten kanssa keskustellen niiden taustoista ja seurauksista. Ilmiöistä johtuviin palvelutarpeisiin reagoidaan tarvittaessa nopeastikin.
- Nuorisotyö on mukana monialaisessa Ankkuritoiminnassa, jonka tarkoituksena on varhaisessa vaiheessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennalta ehkäisemiseen.

- Nuorisotyön keinoin voidaan vahvistaa nuoren arjen ja mielen hyvinvointia sekä elämännhallinnantaitoja.
- Koulutettu nuorisotyön henkilöstö osaa tunnistaa ongelman, ottaa sen puheeksi nuoren kanssa ja ohjaa nuoren tarvittavien palveluiden piiriin.
- Nuorisopalveluiden tarjoamat tilaisuudet, tapahtumat, harrastukset vahvistavat osallisuutta, yhteisöllisyyttä, hyvinvointia, itsetuntoa ja fyysistä jaksamista sekä ehkäisevät päihdekokeiluja ja päihteiden käyttöä.

Ehkäisevä päihdetyö vapaa-aikapalveluissa

- Vapaa-aikapalveluiden tarjoamat tilaisuudet, tapahtumat, harrastukset ja vahvistavat osallisuutta, yhteisöllisyyttä, hyvinvointia, itsetuntoa ja fyysistä jaksamista sekä ehkäisevät päihdekokeiluja ja päihteiden käyttöä.
- Liikuntapalvelut edistävät hyvinvointia ja päihteettömyyttä tarjoamalla mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen sekä järjestämällä ohjattua liikuntatoimintaa.
- Kaupungin tuottamat tapahtumat, infotilaisuudet, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, kirjastopalvelut sekä Työväenopiston tarjoamat harrastusryhmät tarjoavat kuntalaisille mielekkäitä tapoja viettää vapaa-aikaa ja vahvistaa siten fyysistä ja psyykkistä hyvinvointiaan

Ehkäisevä päihdetyö työllisyyspalveluissa

- TYM-lain §16 mukaisessa nuorten palvelupisteverkostossa tuetaan nuoria päihteettömyyteen muiden palvelujen ohessa. Palvelu on kaikille nuorille tarkoitettua ennaltaehkäisevää palvelua. Se tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja auttaa sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään nuoren kasvua, itsenäistymistä, osallisuutta yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaa sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Tarjotaan myös vapaa-ajan viriketoimintaa mm. yhteistyössä kunnan liikunta- ja kulttuuripalveluiden kanssa.
- Työllisyyspalvelut tarjoavat työkäisille työllistymistä edistäviä ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluita. Työllisyyspalvelut kohtaavat asiakkaan kokonaisvaltaisesti ja päihteettömyyteen kannustaen.
- Työllisyyspalvelut tähtäävät mahdollisimman lyhyeen työttömyyteen, jolloin riski päihteiden käytön kasvamiseen vähenee. Työtä tarjotaan ja kannustetaan myös hakemaan. Lisäksi tarjolla on osaamisen päivitystä ja mahdollisuus opiskella kokonaan uudelle alalle
- Asiakaskohtaamisissa tunnistetaan ja otetaan puheeksi asiakkaan päihteiden käytön ja rahapelaamisen riskit ja ohjataan elämänhallintaa ja hyvinvointia tukevaan toimintaan. Ohjaus kirjataan asiakkaan suunnitelmaan

Ennaltaehkäisevän päihdetyön tavoitteet, mittarit, arviointi ja vastuutahot

Tavoitteet	• Terveellisten elintapojen edistäminen • Ehkäisevä päihdetyö on osa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Sen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden käytön aiheuttamia haittoja niin päihteiden käyttäjille, heidän läheisilleen kuin yhteiskunnalle. • Työn tavoitteena on myös lisätä ymmärrystä päihteiden käytöstä ja niihin liittyvistä ilmiöistä sekä edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista päihteisiin liittyvissä asioissa. • Lain mukaan ehkäisevä päihdetyö kattaa alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisyn. • Päävastuu ehkäisevästä päihdetyöstä kuuluu kunnalle. Niin koululaiset, työssä käyvät, työttömät kuin seniorit ja vaikeasti päihderiippuvaiset ovat oikeutettuja laadukkaaseen ehkäisevään päihdetyöhön.
Mittarit ja arviointi	Erillinen dia
Vastuutahot	Katso dia 6

Tavoitetaulukko

Kohderyhmä	Tavoitteet	Konkreettiset menetelmät	Arviointimittarit	Vastuutahot
Koululaiset ja nuoret	Terveellisten elintapojen edistäminen	Tiedon lisääminen toiminnassa sekä asenteisiin vaikuttaminen keskustelemalla	Havainnointi, tiedon jakaminen	Perusopetus, Nuorisopalvelut
		Kouluterveyskysely	Raportointi	Sivistyspalvelut
		Harrastamisen Suomenmalli	Raportointi	Sivistyspalvelut
		Liikkuva koulu ja Move liikuntaneuvonta	Raportointi	Liikuntapalvelut
		Terveysviestintä (eri somealustat)	Nostojen määrän sekä näkyvyyden kirjaaminen	Nuorisopalvelut
	Ehkäistä päihteiden aiheuttamia haittoja käyttäjälle kuin heidän läheisilleen	Pakka-toimintamalli	Raportointi sekä yhteenveto Hyte-työryhmään	Ept-koordinaattori, Nuorisopalvelut
		Päihdekasvatus-ilta 5lk ja heidän vanhemmilleen	Palautteen kerääminen sekä yhteenveto	Nuorisopalvelut Koulun opettajat
		Yläkoulun päihdevalistus	Toteutuneet tapahtumat, osallistujamäärät	Koulun opettajat, Nuorisopalvelut/ Koulunuorisotyö
		Ehkäisevän päihdetyönviikko	Toteutuneet tapahtumat, osallistujamäärät	Ept-koordinaattori Nuorisopalvelut

Tavoitetaulukko

Kohderyhmä	Tavoitteet	Konkreettiset menetelmät	Arviointimittarit	Vastuutahot
Työikäiset	Terveellisten elintapojen edistäminen	TYM-lain §16 mukaisessa nuorten palvelupiste-verkostossa tuetaan nuoria päihteettömyyteen muiden palvelujen ohessa.	Palvelupisteverkoston toiminta yhteistyö Varhan ja alueen työterveyshuoltojen kanssa	Työllisyyspalvelut Palvelualat
		Tunnistetaan ja otetaan puheeksi päihteiden käyttö ja rahapelaaminen ja ohjataan elämänhallintaa ja hyvinvointia tukevaan toimintaan	Henkilökunnan koulutus	Työllisyyspalvelut
	Ehkäistä päihteiden aiheuttamia haittoja käyttäjälle kuin heidän läheisilleen	Työllistymistä edistävät ja syrjäytymistä ehkäisevät palvelut Tuetaan työttömien yhdistysten toimintaa Lyhyet työttömyysjaksot	Palvelujen tarjonnan ylläpito Avustukset ja asiakasohjaus Aktiivinen työnvälitys	Työllisyyspalvelut Työllisyyspalvelut Työllisyyspalvelut

Tavoitetaulukko

Kohderyhmä	Tavoitteet	Konkreettiset menetelmät	Arviointimittarit	Vastuutahot
Ikääntyneet	Terveellisten elintapojen edistäminen	Monipuoliset liikunta- ja kulttuuripalvelut	Kävijämäärät	Liikuntapalvelut Kulttuuripalvelut
	Ehkäistä päihteiden aiheuttamia haittoja käyttäjälle kuin heidän läheisilleen	Ohjaus tarvittaessa Varhan palveluihin	Sisäinen toimintaohje	Liikuntapalvelut Kulttuuripalvelut

Suunnitelman laatijat:

Eveliina Kiiski, henkilöstöpäällikkö

Jenni Varjo, nuorisotyöntekijä

Manne Pärkö, sivistysjohtaja

Kaisa Kantola, työllisyyspäällikkö

Käsitelty: hyvinvointi-työryhmässä 14.8.2025

Hyväksytty hyvinvointitoimikunnassa 9.9.2025

Hyväksytty sivistyslautakunnassa XX